

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM ZIEMI WSCHOWSKIEJ
W 2025 ROKU**

**MUZEUM ZIEMI
WSCHOWSKIEJ**

Spis treści.....	2
I Wystawy i działalność edukacyjna.....	3
1. Wystawy czasowe.....	3
1.1 „Na granicy doczesności i zaświatów. Ciało palny obrządek pogrzebowy na ziemi wschowskiej w epoce brązu i żelaza.”.....	3
1.2 „Wschowska kapsuła czasu. Prezentacja obiektów po konserwacji”.....	3
1.3 „Polski Kopciuszek-wnuczka starosty wschowskiego królową Francji. W 300. rocznicę zaślubin Marii Leszczyńskiej.”.....	3
1.4 „Ludwika Maria Gonzaga. W 380. rocznicę poselstwa polskiego do Paryża.”.....	4
2. Wystawy planszowe.....	4
3. Edukacja.....	5
3.1 Lekcje muzealne.....	5
3.2 Współpraca ze szkołami.....	6
3.3 Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wschowie.....	6
3.4 Wykłady otwarte.....	6
3.5 Media społecznościowe.....	8
II Wydarzenia.....	8
1. Koncert Noworoczny podsumowujący Rok Melchiora Teschnera.....	9
2. 660. rocznica zaślubin Kazimierza Wielkiego z Jadwigą Żagańską.....	9
3. Wschowski Festiwal Kryminałów.....	10
4. Promocja „Słownika biograficznego Wschowy”.....	10
5. Noc Muzeów 2025.....	10
6. Wizyta Laureatów Ogólnopolskiego Konkursu Krajoznawczego.....	10
7. Lato w Muzeum.....	11
8. „300. rocznica urodzin Franciszka Antoniego Kwileckiego”.....	11
9. Koncert kameralny.....	12
III Publikacje.....	13
1. Koncepcja zagospodarowania Kripplein Christi.....	13
2. Wschowski słownik biograficzny.....	13
IV Zbiory.....	13
1. Inwentaryzacja okresowa muzealiów Muzeum Ziemi Wschowskiej.....	13
2. Zbiory zgromadzone w Muzeum Ziemi Wschowskiej.....	14
3. Opracowanie zbiorów.....	14
V Kadra.....	15
VI Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	16
VII Współpraca międzynarodowa.....	16
VIII Działalność administracyjno-gospodarcza.....	17
1. Lapidarium.....	17
2. Kamieniczki i dawne kolegium jezuickie.....	19
IX Współpraca z Gminą Wschowa.....	19
1. Rok Franciszka Antoniego Kwileckiego.....	19
2. Dni Wschowy.....	19
3. Zadania z zakresu rozwoju kultury, turystyki i promocji dziedzictwa historycznego....	20
X Przychody oraz pozyskane dotacje zewnętrzne.....	20
1. Projekty i dofinansowania.....	20
2. Przychody.....	21

I Wystawy i działalność edukacyjna

W 2025 r. w Muzeum Ziemi Wschowskiej odbyły się wernisaże wystaw: „Na granicy doczesności i zaświatów. Ciałopalny obrządek pogrzebowy na ziemi wschowskiej w epoce brązu i żelaza.”, „Wschowska kapsuła czasu. Prezentacja obiektów po konserwacji.”, „Polski Kopciuszek- wnuczka starosty wschowskiego królową Francji. W 300. rocznicę zaślubin Marii Leszczyńskiej.”, „Ludwika Maria Gonzaga. W 380. rocznicę poselstwa polskiego do Paryża.”

1. Wystawy czasowe

1.1 „Na granicy doczesności i zaświatów. Ciałopalny obrządek pogrzebowy na ziemi wschowskiej w epoce brązu i żelaza.”

Wernisaż wystawy odbył się 12 lutego 2025 r. o godzinie 17:00 w siedzibie MZW przy pl. Zamkowym 2. Wystawa była czynna od 12 lutego do 27 czerwca 2025 r. Na ekspozycji zostały zaprezentowane zespoły grobowe, gliniane naczynia i inne przedmioty z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, pochodzące w większości z cmentarzyska w Brennie, ale także szeregu innych miejscowości w okolicy Wschowy. Wszystkie eksponaty pochodziły ze zbiorów Muzeum Ziemi Wschowskiej. Podczas wernisażu kurator wystawy, archeolog Bartosz Tietz, przybliżył publiczności problematykę epoki brązu w Środkowej Europie, a także omówił kwestie związane z symboliką obrządku pogrzebowego tego okresu dziejów na obszarze ziemi wschowskiej.

1.2 „Wschowska kapsuła czasu. Prezentacja obiektów po konserwacji.”

Wernisaż wystawy odbył się 9 lipca 2025 r. o godzinie 17:00 w siedzibie MZW przy pl. Zamkowym 2. Wystawa była czynna od 9 lipca do 30 sierpnia 2025 r. Na ekspozycji została zaprezentowana miedziana szkatuła pochodząca z 1726 roku wraz z jej zawartością, uzupełnianą o kolejne wkłady z 1786, 1884 i 1914 roku. Oprócz listów spisanych w języku łacińskim i niemieckim na wystawie można było zobaczyć także monety, program Królewskiego Gimnazjum Realnego we Wschowie oraz pocisk, którym przestrelono szkatułę. W listach opisane zostały wydarzenia z historii miasta i regionu oraz te o znaczeniu międzynarodowym, poczynając od 1685 roku aż do roku 1914. Kapsuła czasu, która stanowi własność Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika we Wschowie, podczas konferencji prasowej 31 stycznia 2024 r. została przekazana w dziesięcioletni depozyt do Muzeum Ziemi Wschowskiej. Przeprowadzenie prac konserwatorskich było możliwe dzięki dofinansowaniu ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

1.3 „Polski Kopciuszek- wnuczka starosty wschowskiego królową Francji. W 300. rocznicę zaślubin Marii Leszczyńskiej.”

Wernisaż wystawy odbył się 10 września 2025 r. o godzinie 17:00 w siedzibie MZW przy pl. Zamkowym 2. Wystawa była czynna od 10 września do 5 grudnia 2025 r. Na ekspozycji zaprezentowane zostały portrety, grafiki, starodruki oraz medale pochodzące ze zbiorów

Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Muzeów Narodowych we Wrocławiu i Poznaniu, Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu jak również kolekcji prywatnych. Wystawa została zorganizowana w związku z przypadającą 5 września 2025 r., 300. rocznicą zaślubin Marii Leszczyńskiej z Ludwikiem XV. Wnuczka wschowskiego starosty była jedyną Polką na tronie Francji oraz najdłużej panującą z francuskich królowych. Gniazdo rodowe Marii wchodziło w skład historycznej ziemi wschowskiej. Na wystawie przywołane zostały także inne związki polskiego Kopciuszka z regionem. Oprócz pamiątek związanych z samą monarchią zaprezentowane zostały również unikatowe książki autorstwa wschowskiego proboszcza i uczonego Józefa Rogalińskiego, powstałe dzięki przyrządom badawczym zakupionym ze środków przekazanych mu przez królową. Ze względu na polsko-francuski wydźwięk wystawy, została ona objęta patronatem honorowym przez Jana Emeryka Rościszewskiego-Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Francuskiej oraz prof. Igora Adama Kraszewskiego- Konsula Honorowego Francji w Poznaniu. Wydarzenie zostało przygotowane przy wsparciu finansowym Banku Spółdzielczego we Wschowie.

1.4 „Ludwika Maria Gonzaga. W 380. rocznicę poselstwa polskiego do Paryża.”

Wernisaż wystawy odbył się 10 września 2025 r. o godzinie 17:00 w siedzibie MZW przy pl. Zamkowym 2. Wystawa była czynna od 10 września do 5 grudnia 2025 r. Na ekspozycji zaprezentowane zostały grafiki, starodruki oraz medale pochodzące ze zbiorów Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Muzeów Narodowych we Wrocławiu i Poznaniu, Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu jak również kolekcji prywatnych. Wystawa została zorganizowana w związku z przypadającą 5 listopada 2025 r., 380. rocznicą zaślubin per procura Ludwika Marii Gonzagi- pierwszej francuski na tronie Rzeczypospolitej. Była ona żoną aż dwóch polskich królów. Władysław IV Wazę reprezentował w Paryżu Krzysztof Opaliński (pradziadek Marii Leszczyńskiej), właściciel licznych dóbr ziemskich rozciągających się od Wschowy po Włoszakowice. W poselstwie uczestniczył również nadworny medyk Krzysztofa, wschowianin Jerzy Freudenhammer- autor pierwszej szczegółowej mapy Wielkopolski, Palatinatus Posnaniensis. Mapa ta powstała jako prezent ślubny dla Ludwika Marii Gonzagi, opatrzona prywatną dedykacją autora dla królowej. Ważnym uczestnikiem poselstwa był także brat bliźniak wschowskiego starosty- Wacław Leszczyński, późniejszy prymas Polski. To właśnie on dnia 5 listopada 1645 r. w obecności francuskiego dworu zgromadzonego w Luwrze, udzielił sakramentu zaślubin królowej Ludwice Marii Gonzadze.

2. Wystawy planszowe

W omawianym okresie MZW prezentowało dwie wystawy planszowe:

a) „Ziemie Odzyskane w plakacie.”- wypożyczona z Muzeum Niepodległości w Warszawie. Wystawa była prezentowana od 11 marca do 12 czerwca 2025 r. w siedzibie MZW przy pl. Farnym 3.

b) „Konstytucja 3 Maja.” z Muzeum Historii Polski w Warszawie. Otwarcie wystawy było wydarzeniem towarzyszącym przypadającej 15 października 2025 r., 300. rocznicy urodzin

starosty wschowskiego Franciszka Antoniego Kwileckiego, sygnatariusza konstytucji. Wystawa była prezentowana od 15 października do 31 grudnia 2025 r. w siedzibie MZW przy pl. Farnym 3.

3. Edukacja

W 2025 r. dla uczestników lekcji muzealnych przygotowano tematykę zajęć związaną z regionem.

3.1 Lekcje muzealne

a) "Lato w muzeum" - w 2025 r., w ramach którego przygotowany został wykład otwarty pt.: „100. rocznica urodzin pisarki Leonie Ossowski” wygłoszony przez Aleksandra Wileckiego (20 sierpnia) oraz zajęcia tematyczne z warsztatami dla dzieci pt. „Kapsuła czasu z królewskiego miasta Wschowy” i „Polski Kopciuszek” (21 i 22 sierpnia).

Podstawowe działania edukacyjne stanowiły lekcje muzealne dla dzieci i młodzieży, które miały przybliżyć uczniom dzieje regionu, w którym żyją i funkcjonują na co dzień.

W 2025 r. pracownicy muzeum przeprowadzili lekcje muzealne o następującej tematyce:

- a) "Tajemnice mumii – o pierwszych badaczach kultury egipskiej we Wschowie",
- b) "Legendy Wschowy i okolic",
- c) "Zabytki Wschowy".

Każda lekcja muzealna składała się z części teoretycznej i warsztatu lub karty pracy. W lekcjach muzealnych przeprowadzonych w MZW uczestniczyli uczniowie następujących szkół: SOSW, Przedszkole Samorządowe Wijewo, Szkoła Podstawowa w Łysinach, Przedszkole nr 5 we Wschowie, I Zespół Szkół im. Stanisława Staszica we Wschowie, Szkoła Podstawowa nr 1 we Wschowie, Szkoła Podstawowa nr 2 we Wschowie, Szkoła Podstawowa nr 3 we Wschowie.

Tabela przedstawiająca liczbę uczestników lekcji muzealnych MZW

Ilość lekcji	9
Ilość tematów	3
Grupy szkolne	9
Grupy przedszkolne	0
Grupy inne	0
Liczba uczestników	136
Liczba opiekunów	25

3.2 Współpraca ze szkołami

- Udział w przygotowaniu reportażu zrealizowanego we Wschowie przez kanał Łukasz Kazek History Story w ramach projektu „Młodzież na tropach historii” w związku z 80. rocznicą powrotu Wschowy do Polski we współpracy z SP Jędrzychowice.
- Reportaż na temat wschowskiej kapsuły czasu zrealizowany w ramach zajęć z dziennikarstwa przez uczniów I LO we Wschowie we współpracy z Muzeum Ziemi Wschowskiej, wywiadu na temat kapsuły udzielił kustosz MZW Przemysław Wojciech.
- Uczestnicy Hufca Pracy we Wschowie z Branżowej Szkoły I Stopnia oraz uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego we Wschowie, z klasy przysposabiającej do pracy przeprowadzili prace porządkowe na terenie Lapidarium Rzeźby Nagrobnej. Inicjatywa wolontariuszy miała związek z dniem Wszystkich Świętych. Celem akcji było upiększenie otoczenia cmentarza, a także wyrażenie szacunku i pamięci dla wszystkich, którzy odeszli. Uczniowie sprząkali śmieci, grabili liście i zapalali znicze na grobach. Podczas prac znalazł się także czas na chwilę refleksji i wysłuchanie krótkiej prelekcji na temat losów dawnych mieszkańców miasta i historii cmentarza. Prace były nadzorowane przez pedagogów I Zespołu Szkół, opiekuna Hufca Pracy oraz pracownika Muzeum Ziemi Wschowskiej zajmującego się działem Lapidarium.

3.3 Współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku we Wschowie

W ramach kolejnego roku akademickiego słuchacze uczestniczyli w cotygodniowych spotkaniach w siedzibie MZW przy pl. Farnym 3. Podczas zajęć pracownicy muzeum oraz zaproszeni prelegenci, przybliżali historię Wschowy, regionu i świata. W roku akademickim 2024/25 odbyły się wykłady o takiej tematyce jak: Życie kobiet w XVII w., Powstanie Wielkopolskie na Ziemi Wschowskiej, Pańszczyzna czy to niewolnictwo?, 660. rocznica zaślubin Kazimierza Wielkiego, Czarna legenda Sasów, Marsz Śmierci, Polska w oczach cudzoziemców, Kobiety Lubuskiego.

W ciągu ostatniego roku kalendarzowego odbyły się 22 spotkania dla dwóch grup słuchaczy UTW, w trakcie których wygłoszone zostały łącznie 44 wykłady. Skorzystało z nich 928 uczestników.

3.4 Wykłady otwarte

Z myślą o mieszkańcach gminy i powiatu zorganizowanych zostało szereg wykładów popularyzujących historię regionu wśród społeczności lokalnej. Pracownicy merytoryczni Muzeum Ziemi Wschowskiej oraz prelegenci zaproszeni przez Muzeum, przygotowali serię wykładów dotyczących historycznej Ziemi Wschowskiej.

W omawianym okresie w MZW odbyły się następujące wykłady otwarte i debaty publiczne:

- 19.02.2025 r. spotkanie autorskie z Ryszardem Piotrem Kozłowskim,
- 22.02.2025 r. wykład otwarty pt. „660. rocznica zaślubin Kazimierza Wielkiego z Jadwigą

Żagańską.” Przemysław Wojciech,

- 11.03.2025 r. panel dyskusyjny pt. „Inna Ziemia Odzyskana”- 80-lecie powrotu ziemi wschowskiej do Polski po 150 latach zaborów”,
- 20.03.2025 r. minisympozjum pt. „Źródła do geografii historycznej ziemi wschowskiej” z udziałem Michała Gochna z Instytutu Historii Polskiej Akademii oraz Bartosza Tietza,
- 4.04.2025 r. spacer śladami kryminalnej historii Wschowy, w ramach Wschowskiego Festiwalu Kryminałów- Przemysław Wojciech,
- 5.04.2025 r. wykład otwarty pt. „Nieszczęśliwe wypadki i zdarzenia, czyli jak się dawniej żyło we Wschowie”- Anna Napierała,
- 29.04.2025 r. minisympozjum popularno- naukowe „Z Ziemi Wschowskiej do Francji – syn starosty wschowskiego księciem Lotaryngii”, spotkanie z panią dr hab. Wiolettą Miśkiewicz z Archiwum Henri Poincaré w Nancy,
- 17.05.2025 r. Noc Muzeów- wykład otwarty pt. „Franciszek Antoni Kwilecki”- Mateusz Szałata,
- 23.05.2025 r. spotkanie z profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego- dr. hab. Adamem Perłakowskim w 270. rocznicę ostatnich obrad senatu we Wschowie oraz wizyty poselstwa tureckiego,
- 7.06.2025 r. dni Wschowy- „Nasza kochana Wschowa”- oprowadzanie po mieście- Anna Napierała,
- 8.06.2025 r. Królewski Marszobieg - #LasTrail2025, zorganizowany przez Aktywną Wschowę. Miejscem jego rozpoczęcia była wizyta w siedzibie Muzeum Ziemi Wschowskiej, historię miasta przybliżył w trakcie prezentacji Przemysław Wojciech,
- 20.08.2025 r. wykład otwarty pt. „100. rocznica urodzin pisarki Leonie Ossowski”- Aleksander Wilecki,
- 20.09.2025 r. wykład otwarty pt. „Wschowa w ikonografii i rysunkach architektonicznych” ramach EDD- Przemysław Wojciech,
- 4.10.2025 r. wykład otwarty pt. „Lubuski Szlak Kobiet” w ramach Wschowskiego Kongresu Kobiet- Przemysław Wojciech,
- 15.10.2025 r. spotkanie z Michałem Kwileckim w ramach Roku Franciszka Antoniego Kwileckiego, wykład otwarty pt. „300. rocznica urodzin Franciszka Antoniego Kwileckiego”,
- 22.10.2025 r. spotkanie autorskie z Ryszardem Piotrem Kozłowskim,
- 5.11.2025 r. wykład otwarty pt. „Królowa Ludwika Maria Gonzaga 380. rocznica zaślubin per procura 5 XI 1645 r.”- Anna Napierała,
- 29.11.2025 r. wykład otwarty pt. „Polska królowna na tronie Francji”- Przemysław Wojciech.

3.5 Media społecznościowe

Muzeum Ziemi Wschowskiej prowadzi obecnie swoje kanały na Facebooku (Muzeum Ziemi Wschowskiej, Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie oraz Informacja Turystyczna we Wschowie). Działa także kanał Muzeum Ziemi Wschowskiej w popularnym serwisie YouTube.com.

Ogółem w 2025 r. posty z profilu Muzeum Ziemi Wschowskiej na Facebooku zostały wyświetlone 392 239 razy. Posty z profilu Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie zostały wyświetlone 8626 razy. Posty Informacji Turystycznej we Wschowie zostały wyświetlone 2737 razy.

W 2025 r. profil muzeum na Facebooku odnotował 8451 interakcji z zawartością, profil lapidarium 289, a ten poświęcony Informacji Turystycznej 35.

W 2025 r. strona na Facebooku Muzeum Ziemi Wschowskiej miała 19 655 odwiedzin profilu, Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie 1603, a Informacji Turystycznej we Wschowie 392.

Profil Muzeum Ziemi Wschowskiej posiada ogółem ponad 3969 obserwujących, profil Lapidarium Rzeźby Nagrobnej obserwuje 953 osoby, profil Informacji Turystycznej we Wschowie zanotował 225 obserwujących.

Najwięcej wyświetleń z profilu Muzeum Ziemi Wschowskiej na Facebooku miał post z 7 września 2025 r. dotyczący wizyty Elżbiety Romanowskiej we Wschowie z 22 676 wyświetleniami. W przypadku Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie najpopularniejszym postem był ten z 26 listopada 2025 r., przedstawiający lapidarium w zimowej odstonie z 2312 wyświetleniami. Profil Informacji Turystycznej we Wschowie osiągnął największą popularność wśród odbiorców za pomocą postu z 16 sierpnia 2025 r. o powieści Powiatowo-Gminnego Święta Plonów z 386 wyświetleniami.

Strona internetowa Muzeum: 16 860 odsłon, 6220 unikalnych użytkowników. W „wirtualnym muzeum” internauci zwiedzili sześć dostępnych lokalizacji, tj. kamieniczki, Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie, dawne Kolegium Jezuickie, kościół Kripplein Christi, kościół pw. św. Jerzego w Przyczynie Górnej i kościół klasztorny we Wschowie.

II Wydarzenia

Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2025 r. zorganizowało szereg wydarzeń, tematycznie powiązanych z ważnymi rocznicami oraz postaciami z ziemi wschowskiej. Ich celem było budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców oraz popularyzacja historii miasta i gminy Wschowa. Ich odbiorcami była zarówno miejscowa ludność jak również turyści spoza regionu.

1. Koncert Noworoczny podsumowujący Rok Melchiora Teschnera

Muzeum Ziemi Wschowskiej we współpracy z Centrum Kultury i Rekreacji oraz Państwową Szkołą Muzyczną I st. im. Karola Kurpińskiego we Wschowie zorganizowało 15 stycznia 2025 r. w sali widowiskowej CKiR koncert noworoczny podsumowujący Rok Melchiora Teschnera. Podczas koncertu wystąpili uczniowie i nauczyciele z Państwowej Szkoły Muzycznej oraz zespół Exploratori Ensemble. Spotkanie było unikatową okazją do wysłuchania prapremierowego wykonania wszystkich trzech części utworu weselnego „Freuden Gesang” skomponowanego przez Melchiora Teschnera. Utwór ten stanowi jedną z dwóch znanych dziś kompozycji weselnych autorstwa wschowskiego kompozytora. Została ona przygotowana z okazji zawarcia związku małżeńskiego 23 września 1614 r., pomiędzy wschowskim lekarzem Mateuszem Vechnerem- nadwornym medykiem króla Zygmunta III Wazy, a Reginą Mentzel- córkę głogowskiego medyka. To trzyczęściowy motet z tekstem zaczerpniętym z księgi Pieśni nad Pieśniami. Wręczony młodej parze utwór ,w formie okolicznościowego druku, wykonał legnicki typograf Nicolaus Schneider. Zamieszczony został w nim także poetycki fragment, w którym znalazły się życzenia i prośby związane ze wspólnym życiem. Ponadto, w nagłówkach każdego z 5 głosów wplecione zostały sentencje dotyczące pożycia małżeńskiego, cech dobrej żony i zasad udanego małżeństwa. Współczesna edycja utworu w oparciu o odnaleziony egzemplarz oryginalnego wydania, opracowała na prośbę muzeum pani Sonia Rzepka, doktorantka z Instytutu Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego, znawczyni i badaczka twórczości i życiorysu Teschnera. Koncertowi towarzyszyła promocja publikacji wydanej przez Muzeum Ziemi Wschowskiej: „Koncepcja zagospodarowania zabytkowego kościoła ewangelickiego im. Żłóbka Chrystusa (Kripplein Christi) we Wschowie” przygotowanej w związku z 420. rocznicą powstania świątyni.

2. 660. rocznica zaślubin Kazimierza Wielkiego z Jadwigą Żagańską

W sobotę 22 lutego w siedzibie Muzeum Ziemi Wschowskiej na pl. Farnym 3 odbył się wykład otwarty pt.: „660. rocznica zaślubin Kazimierza Wielkiego z Jadwigą Żagańską.”, który wygłosił kustosz MZW Przemysław Wojciech. Zawarty we Wschowie 25 lutego 1365 r. związek małżeński ostatniego z Piastów na polskim tronie, z księżniczką Jadwigą Żagańską był najważniejszym mariażem w historii naszego miasta. W bogatym życiorysie króla było to już trzecie małżeństwo, uznane z punktu widzenia prawa kanonicznego za bigamiczne. Dwie dekady wcześniej, Kazimierz Wielki zdobył Wschowę, odbijając ją księciu głogowsko-żagańskiemu Henrykowi V Żelaznemu, swojemu przyszłemu teściowi. Panna młoda była 40 lat młodsza od króla, a owocem tego małżeństwa były trzy córki: Anna, Jadwiga i Kunegunda.

3. Wschowski Festiwal Kryminałów

W ramach współpracy z Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy we Wschowie, Muzeum czynnie włączyło się w przygotowanie wydarzeń towarzyszących Wschowskiemu Festiwalowi Kryminalów. Zorganizowane zostały: „Spacer śladami kryminalnej historii Wschowy”, który poprowadził kustosz MZW Przemysław Wojciech (4 kwiecień), oraz wykład otwarty pt. „Nieszczęśliwe wypadki i zdarzenia, czyli jak się dawniej żyło we Wschowie” wygłoszony przez Annę Napierałą (5 kwiecień).

4. Promocja „Słownika biograficznego Wschowy”

W piątek 25 kwietnia, na Zamku Królewskim we Wschowie, odbyła się promocja pierwszego „Słownika biograficznego Wschowy”, najnowszej publikacji przygotowanej przez Muzeum Ziemi Wschowskiej. W słowniku zebranych zostało 96 biogramów osób, które znacząco wpłynęły na losy miasta i regionu. Podczas spotkania głos zabrali redaktorzy, odpowiedzialni za koordynację prac nad słownikiem: dyrektor Muzeum Ziemi Wschowskiej – dr Damian Małecki, oraz przewodnicząca Rady Muzeum- Barbara Ratajewska. Kilka słów na temat osób, których biogramy znalazły się w publikacji, zabrali również autorzy not. Oprawę muzyczną wydarzenia zapewniła pani Anna Muszkieta wraz z panem Krzysztofem Milanowskim.

5. Noc Muzeów 2025

Odbyła się w dniu 17 maja 2025 r. Tego dnia wszystkie siedziby MZW były dostępne dla zwiedzających nieodpłatnie, do godziny 20:00. Wydarzenie rozpoczęło się od prelekcji w siedzibie przy pl. Zamkowym 2, gdzie archeolog Bartosz Tietz oprowadził zwiedzających po czasowej wystawie pt. „Na granicy doczesności i zaświatów. Ciało palny obrządek pogrzebowy na ziemi wschowskiej w epoce brązu”. Następnie w siedzibie przy pl. Farnym 3, p.o. dyrektora Przemysław Wojciech oprowadził publiczność po ekspozycji stałej. Nawiązując do rocznicy 1000-lecia Królestwa Polskiego, tematem przewodnim były związki polskich królów ze Wschową. Ostatnim punktem przygotowanego programu był wykład otwarty o Franciszku Antonim Kwileckim, staroście wschowskim – patron roku 2025 w Gminie Wschowa. Wykład o jego życiu i zasługach dla Rzeczypospolitej i Wschowy zreferował historyk, Mateusz Szalata.

6. Wizyta Laureatów Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego

W tym roku Laureaci XXXII Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę” odwiedzili ziemię wschowską. Muzeum Ziemi Wschowskiej jako partner wydarzenia, 31.05.2025 r. zorganizowało oprowadzanie dla czterech grup (80 uczestników) po siedzibie przy pl. Farnym 3. Młodzież wraz z opiekunami przybyła do Wschowy z najodleglejszych części Polski m.in. województwa podkarpackiego, kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, łódzkiego oprowadzili Anna Napierała oraz p. o. dyrektora Przemysław Wojciech. Ponadto na zaproszenie pana dr. Marcina Klemenskiego, dyrektor MZW wziął udział

w uroczystej gali zorganizowanej w Bukówcu Górnym, podczas której miał przyjemność osobiście wręczyć nagrody, niektórym z laureatów.

7. Lato w Muzeum

Cykl spotkań w Muzeum dla dorosłych oraz dzieci w ramach warsztatów tematycznych. Zeszłoroczna edycja Lata w Muzeum rozpoczęła się 20 sierpnia wykładem otwartym przygotowanym w związku z 100. rocznicą urodzin Leonie Ossowski. Zaproszony przez nas prelegent, pan Aleksander Wilecki- regionalista, tłumacz, dawny pracownik MZW, zaprezentował postać pisarki Leonie Ossowski w szerokiej perspektywie jej fascynującej biografii, bogatego dorobku literackiego, ze szczególnym uwzględnieniem powieści nawiązujących do jej wspomnień związanych z ziemią wschowską. Kolejne dwa dni Lata w Muzeum dedykowane dzieciom, zostały przygotowane pod hasłem „Kapsuła czasu z królewskiego miasta Wschowy” i „Polski Kopciuszek”. 21 sierpnia uczestnicy zajęć wcielili się w poszukiwaczy historii, by odkryć wszystkie sekrety wschowskiej kapsuły czasu poprzez wizytę na wystawie czasowej w siedzibie przy pl. Zamkowym 2. Po powrocie do siedziby przy pl. Farnym 3, w ramach warsztatów każdy z uczestników stworzył swoją własną, unikalną kapsułę, wypełnioną pamiątkami i wiadomościami skierowanymi do przyszłości. Na zakończenie warsztatów, kapsuły zostały symbolicznie zapieczętowane lakiem. 22 sierpnia, drugi dzień zajęć, szczególnie przypadł do gustu dziewczynkom. Źródłem inspiracji dla warsztatów była historia „Polskiego Kopciuszka”, czyli królowny Marii Leszczyńskiej- wnuczki wschowskiego starosty. To właśnie 15 sierpnia 2025 minęło dokładnie 300 lat od zaślubin zawartych per procura w katedrze w Strasburgu pomiędzy Marysieńką, a królem Francji Ludwikiem XV. O ciekawostkach związanych z życiem Marii, uczestnicy zajęć dowiedzieli się za sprawą prezentacji multimedialnej zaprezentowanej przez p.o. dyrektora Przemysława Wojciecha. W ramach warsztatów dzieci przystąpiły do wykonania okazałych medalionów w stylu Ludwika, XV, nazywanego także rokoko. Na koniec warsztatów odbyła się sesja fotograficzna w trakcie której dzieci wcieliły się w rolę królowej Marii i jej męża króla Ludwika XV. Warsztaty poprowadziła Justyna Szewczyk z fundacji Czerlejewo 9.

8. „300. rocznica urodzin Franciszka Antoniego Kwileckiego”

15 października w dzień 300. rocznicy urodzin Franciszka Antoniego Kwileckiego w siedzibie MZW przy pl. Farnym 3 odbył się wykład okolicznościowy z udziałem pan Michała Kwileckiego- kanclerza Stowarzyszenia Potomków Sejmu Wielkiego. Po wykładzie historyka Mateusza Szataty, przybliżającego życiorys Franciszka Antoniego Kwileckiego, zwolennika reform, sygnatariusza Konstytucji 3 Maja, piastującego przez 30 lat urząd starosty wschowskiego, odbyła się rozmowa z panem Michałem Kwileckim, który opowiedział o swoich przodkach, uchylając rąbka tajemnic rodzinnych. Spotkaniu towarzyszyło otwarcie wystawy planszowej poświęconej Konstytucji 3 Maja.

9. Koncert kameralny

W piątek, 5 grudnia w siedzibie MZW przy pl. Zamkowym 2 odbył się koncert kameralny przygotowany w związku z finałem wystawy czasowej: „Polski Kopciuszek-wnuczka starosty wschowskiego królową Francji. W 300. rocznicę zaślubin Marii Leszczyńskiej.” Repertuar koncertu nie był przypadkowy, utwory Wolfganga Amadeusza Mozarta w wykonaniu uczniów szkół muzycznych z Rawicza i Wschowy oraz pani Anny Muszkiety, nawiązywały do koncertu 8-letniego Mozarta z 21 grudnia 1764 r. Tego dnia młodzieńcy Mozart zagrał na dworze Marii i Ludwika XV w Wersalu. Przed koncertem odbyły się Warsztaty Mikołajkowe dla dzieci przygotowane przez fundację Czerlejewo 9. Zajęcia odbyły się na wystawie czasowej poświęconej królowej Francji, Marii Leszczyńskiej. To właśnie za sprawą pochodzącej z Polski królowej, w pałacu wersalskim przystrojona została pierwsza bożonarodzeniowa choinka. Podobnie jak Święty Mikołaj, Maria była niezwykle hojna dla potrzebujących, dlatego też przez swoich poddanych była nazywana dobrą królową.

	liczba spotkań/grup/wydarzeń	liczba uczestników
Koncert Noworoczny podsumowujący Rok Melchiora Teschnera.	1	55
Wykład otwarty pt. „660. rocznica zaślubin Kazimierza Wielkiego z Jadwigą Żagańską.”	1	42
Spacer śladami kryminalnej historii Wschowy	1	50
Wykład otwarty pt. „Nieszczęśliwe wypadki i zdarzenia, czyli jak się dawniej żyło we Wschowie”	1	63
Promocja „Słownika biograficznego Wschowy”	1	70
Noc Muzeów	1	74
Wizyta Laureatów Centralnego Złotu Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego „Poznajemy Ojcowiznę”.	1	80
Lato w Muzeum	3	41
Wykład otwarty pt. „300. rocznica urodzin Franciszka Antoniego Kwileckiego”.	3	66
Koncert na finał wystawy „Polski Kopciuszek-wnuczka starosty wschowskiego królową Francji”.	1	35
Wykłady dla UTW	44	928
Lekcje muzealne	9	161 (z opiekunami)
	suma	1665

III Publikacje

W omawianym roku sprawozdawczym wydane zostały dwie publikacje:

1. Koncepcja zagospodarowania Kripplein Christi

Publikacja przedstawia proponowaną koncepcję rewitalizacji zabytkowego kościoła ewangelickiego Kripplein Christi we Wschowie, będącego pozostałością Bramy Polskiej i częścią Traktu Królewskiego. Obiekt, zlokalizowany centralnie wśród kluczowych zabytków miasta, ma unikatowe walory historyczne i architektoniczne. Koncepcja zakłada trzy etapy rewitalizacji: rewitalizację baszty na punkt widokowy z ekspozycją edukacyjną, adaptację dawnej Biblioteki Herbergera na informację turystyczną z funkcjami gastronomicznymi i wystawienniczymi oraz udostępnienie nawy głównej dla zwiedzających. Historia kościoła, związana z protestantyzmem i pastorem Valeriuszem Herbergerem, podkreśla jego znaczenie dla Wschowy. Promocja publikacji odbyła się 15.01.2025 r. na sali widowiskowej w CKiR.

2. Wschowski słownik biograficzny

Publikacja zawiera biogramy blisko 100 postaci reprezentujących różne epoki i zawody. Wyboru postaci dokonał zespół redakcyjny w składzie: Barbara Ratajewska, Jerzy Łakomy, Lucyna Omieczńska, Zdzisław Rygusik i dr Damian Małecki. Publikacja powstała z inicjatywy Muzeum, pod redakcją dyrektora Damiana Małeckiego oraz Barbary Ratajewskiej, przy pełnym wsparciu członków Rady Muzeum. Słownik ma na celu przedstawienie biogramów znanych i zasłużonych mieszkańców Wschowy i ziemi wschowskiej, w tym: powstańców, działaczy społecznych, księży, pastorów, lekarzy, nauczycieli, ludzi kultury, nauki i sztuki. W słowniku znajdują się noty biograficzne osób już nieżyjących, które w sposób szczególny zapisały się w historii miasta i regionu. Promocja publikacji odbyła się 25.04.2025 r. w Zamku Królewskim we Wschowie.

IV Zbiory

1. Inwentaryzacja okresowa muzealiów Muzeum Ziemi Wschowskiej

Od lipca prowadzona była inwentaryzacja zbiorów (wymagana raz na 5 lat), których liczba wynosi obecnie 8 653 pozycji oraz ponad 3 000 książek. Inwentaryzację rozpoczęto na podstawie Zarządzenia Dyrektora Muzeum Ziemi Wschowskiej nr 19/2025 z dn. 30.06.2025 r. W związku z wypowiedzeniem oraz zakończeniem pracy w Muzeum Ziemi Wschowskiej przez przewodniczącego komisji spisowej (z dniem 30.11.2025 r.), p.o. dyrektora Muzeum Ziemi Wschowskiej aneksem nr 1/2025 z dn. 28.11.2025 r. zmienił skład komisji oraz termin zakończenia inwentaryzacji na 15.01.2026 r. Inwentaryzacja przebiegała zgodnie z przyjętym harmonogramem. Dzięki możliwości wprowadzania zmian w składzie komisji i zaangażowaniu jej członków, inwentaryzację zakończono w terminie jaki wyznaczony został przez p.o. dyrektora Muzeum. W trakcie trwania inwentaryzacji nie stwierdzono braków oznaczeń na eksponatach, a tam gdzie okazało się to konieczne, zostały one poprawione lub naniesiono dodatkowe. W trakcie inwentaryzacji w magazynach odnaleziono kilkaset

dotychczasowych przedmiotów niezainwentaryzowanych wcześniej i nie wpisanych do ksiąg inwentarzowych. Ze względu na ich znaczenie dla historii regionu będą one konsekwentnie dodawane do ksiąg, zdigitalizowane i opracowywane w systemie MONA.

2. Zbiory zgromadzone w Muzeum Ziemi Wschowskiej

Szczegółowy wykaz zbiorów MZW przedstawiają poniższe tabele:

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych
1	Zbiory artystyczne	568
2	Zbiory archeologiczne	187
3	Zbiory artystyczno - historyczne	1979
4	Zbiory numizmatyczne	1686
5	Zbiory kartograficzne	835
6	Zbiory etnograficzne	300
7	Zbiory przyrodnicze	17
8	Plakaty	2444
	suma	8016

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych
1	Depozyty	141
	suma	141

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych
1	Starodruki i archiwalia (w zbiorach bibliotecznych)	128
2	Inwentarz pomocniczy	520
	suma	648

3. Opracowanie zbiorów

W 2025 r. opracowano kolejne karty w systemie ewidencyjnym MONA. Z działu plakatów opracowane zostało 27 zabytków, z działu kartograficznego opracowano 71 zabytków. Z działu artystyczno-historycznego 13 pozycji. W etnografii 1 pozycja, w starodrukach 11 pozycji oraz w inwentarzu pomocniczym 2 pozycje. W sumie opracowano 125 pozycji.

Liczbę opracowanych kart ewidencyjnych (w systemie MONA) w 2025 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa kolekcji	Liczba pozycji inwentarzowych	Liczba nowych założonych kart	Liczba nowych wydrukowanych

			(MONA)	kart
1	Zbiory artystyczne	568	0	0
2	Zbiory archeologiczne	187	0	0
3	Zbiory artystyczno- historyczne	2026	13	0
4	Zbiory numizmatyczne	1686	0	0
5	Zbiory kartograficzne	835	71	0
6	Zbiory etnograficzne	277	1	0
7	Zbiory przyrodnicze	17	0	0
8	Plakaty	2444	27	0
9	Depozyty	135	0	0
10	Starodruki i archiwalia (w zbiorach bibliotecznych)	128	11	0
11	Inwentarz pomocniczy	518	2	0
	suma	8653	125	0

V Kadra

W 2025 r. średnioroczne zatrudnienie wyniosło 7,46, co oznacza nieznaczny spadek w stosunku do roku 2024. Należy podkreślić, że liczba pracowników, w stosunku do potrzeb oraz liczby obiektów administrowanych przez MZW, jest dalece niewystarczająca. MZW umożliwia odbywanie praktyk i stażu osobom z terenu gminy i powiatu, które zwrócą się z taką prośbą, jak również umożliwia zatrudnienie pracowników w ramach robót publicznych. Jednym z głównych celów MZW jest stałe podnoszenie kwalifikacji kadry, m.in. poprzez udział w szkoleniach. W związku z tym pracownicy muzeum wzięli udział w następujących szkoleniach:

- "Cyfrowa książka obiektu budowlanego"-kierownik administracyjny,
- "Statut instytucji kultury i umowa organizacyjno-finansowa z organizatorem" – dyrektor,
- " Wszystko co dyrektor instytucji kultury powinien wiedzieć o kontroli zarządczej"- dyrektor,
- "KSeF w instytucjach kultury"- główna księgowa,
- "Zamówienia publiczne oraz CRU w instytucjach kultury"-pracownik administracyjny,
- „Dostępność dla osób niepełnosprawnych”- kierownik administracyjny, opiekun ekspozycji- szkolenie połączone z warsztatami przeprowadzone przez Fundację na rzecz standardów opieki w chorobach otępiennych Wyspy Pamięci.

W ramach projektu Muzeum Pamięci przygotowanego we współpracy z Muzeum Narodowym w Warszawie, w ramach dofinansowania ze środków Ministerstwa Kultury i

Dziedzictwa Narodowego. Z udziałem wychowanków z Środowiskowego Domu Samopomocy w Siedlnicy.

VI Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Podobnie jak w latach ubiegłych współpraca ze wschowskimi organizacjami pozarządowymi stanowi jeden z kluczowych elementów działalności MZW. Do najważniejszych partnerów zaliczyć należy: Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora, Hufiec ZHP we Wschowie, Stowarzyszenie na Recz Osób Niepełnosprawnych „Nasz Ośrodek”, Sławskie Stowarzyszenie Historyczno-Eksploracyjne „Ocalić od Zapomnienia”, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. J. Korczaka, Koło Pszczelarzy we Wschowie. Współpraca z organizacjami pozarządowymi ma na celu wykorzystanie potencjału społecznego stowarzyszeń oraz popularyzację historii miasta i regionu.

VII Współpraca międzynarodowa

W 2025 r. Muzeum nawiązało współpracę ze Stowarzyszeniem Elba we Francji, organizując kwietniowe spotkanie z panią dr Wiolettą Miśkiewicz z Nancy. We wrześniu miało miejsce, pierwsze zagraniczne wypożyczenie wschowskich zabytków, które trafiły na wystawę czasową do Belgii. W tym samym miesiącu, 21 września Muzeum odwiedziła grupa zorganizowana ze Szwecji wraz z Oskarem Sjöströmem, autorem książki „Bitwa pod Wschową 1706.” Nawiązana została wówczas współpraca z przedstawicielami kilku grup rekonstrukcyjnych zainteresowanych organizacją inscenizacji bitwy pod Wschową w 2026 r. Ponadto przygotowywane przez Muzeum w 2025 r. dwie wystawy czasowe, zostały objęte patronatem honorowym przez Jana Emeryka Rościszewskiego- Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Francuskiej oraz prof. Igora Adama Kraszewskiego- Konsula Honorowego Francji w Poznaniu. Mamy nadzieję, że podejmowane przez Muzeum inicjatywy przyczynią się do promocji Wschowy oraz naszej lokalnej historii, także poza granicami Polski.

We wrześniu za zgodą księdza kan. Dariusza Ludwikowskiego wschowska kapsuła czasu (31 stycznia 2024 r. przekazana w dziesięcioletni depozyt do Muzeum Ziemi Wschowskiej) została wypożyczona na wystawę czasową do belgijskiego Muzeum nauki Tabloo. Muzeum jako koordynator wypożyczenia, przygotowało niezbędną dokumentację oraz zgody od Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zielonej Górze. W uroczystym otwarciu wystawy „Dear Time” osobiście uczestniczył premier Belgii – Bart De Wever, który objął wystawę patronatem honorowym. W wiadomości, którą przekazali nam pracownicy Tabloo można przeczytać: „Kapsuła czasu z 1726 roku, którą wypożyczyli Państwo naszej instytucji, stanowi centralny element wystawy. W czwartek była prezentowana z przewodnikami VIP-om i politykom, a od niedzieli 21 września jest dostępna dla szerszej publiczności. Chcielibyśmy jeszcze raz podziękować za możliwość wykorzystania tej kapsuły czasu na naszej wystawie”. „Premier [Wever] umieścił również informacje i przedmioty w nowoczesnej kapsule czasu, inspirowanej przykładem Państwa kapsuły z 1726 roku, która została

symbolicznie zamknięta podczas wernisażu wystawy”. Z końcem stycznia br. 2026 roku zabytki powróciły do Muzeum Ziemi Wschowskiej.

Dnia 29 kwietnia 2025 r. w siedzibie przy pl. Farnym 3 odbyło się minisympozjum popularno-naukowe pt. „Z Ziemi Wschowskiej do Francji- syn starosty wschowskiego księciem Lotaryngii”. W spotkaniu udział wzięła dr hab. Wioletta Miśkiewicz z Archiwum Henri Poincaré Nancy/Strasburg. Pani Miśkiewicz jest doktorem filozofii, absolwentką Université Paris Sorbonne, prezesem Stowarzyszenia Elba, od lat współpracuje z Archiwum Husserla w Paryżu oraz Uniwersytetem Warszawskim. Była to pierwsza wizyta pani doktor Miśkiewicz we Wschowie, w ramach której wygłosiła prelekcję poświęconą spuściźnie jaką pozostawił we Francji były król Polski Stanisław Leszczyński. Dla obecnych mieszkańców Lotaryngii, Stanisław jest symbolem władcy oświeconego, dobrego gospodarza, króla filozofa. Umierając w wieku 88 lat pozostawił Lotaryngię jako krainę bogatą i wysoko rozwiniętą pod względem kulturalnym i gospodarczym. Jego śmierć miała także wydźwięk historyczny, oznaczała bowiem, definitywne przyłączenie księstw do Francji. Zięć Stanisława- król Francji Ludwik XV, uznał Lotaryngię za spóźniony posąg żony Marii, którą poślubił w 1725 r. To właśnie polska królowa wniosła Francji najcenniejszy z wszystkich posagów.

VIII Działalność administracyjno-gospodarcza

W roku sprawozdawczym prowadzone były prace porządkowe i konserwatorskie na wszystkich obiektach administrowanych przez MZW tj. kamieniczkach, lapidarium oraz dawnym kolegium jezuickim.

1. Lapidarium

Lapidarium jest dostępne dla zwiedzających w okresie od 1 kwietnia do 31 października, szczegóły dostępne są na profilu społecznościowym Facebook i stronie internetowej. Lapidarium Rzeźby Nagrobnej we Wschowie obejmuje obszar trzech historycznych cmentarzy: staromiejskiego cmentarza ewangelickiego założonego w 1609 r., nowego cmentarza ewangelickiego z 1630 r. i cmentarza katolickiego z ok. 1805 r. W marcu 1965 r. Wojewódzki Konserwator Zabytków w Zielonej Górze podjął decyzję o wpisaniu do rejestru zabytków kaplicy cmentarnej położonej w części katolickiej, a w styczniu 1972 r. 142 płyt epitafijnych i wolnostojących nagrobków z XVII-XIX w., znajdujących się w najstarszej części nekropoli. 17.03.2006 r. Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał decyzję o wpisaniu do rejestru zabytków całego terenu cmentarza, a 14.02.2008 r. o wpisaniu czterech kaplic grobowych z XVIII i XIX w.

W styczniu 2025 r. odbyła się inwentaryzacja przeprowadzona wspólnie z UMiG obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Lapidarium Rzeźby Nagrobnej. Od marca do listopada prowadzone były prace porządkowe przy pomocy pracowników w ramach prac użyteczno- społecznych, a także uczniów Szkoły Przysposabiającej do Pracy w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym. Porozumienie o współpracy dotyczy organizacji w Muzeum Ziemi Wschowskiej grupowych praktyk wspomaganych dla osób z

niepełnosprawnością intelektualną. Prace wykonywane były w muzeum i na terenie lapidarium na podstawie umowy między jednostkami.

Od czerwca do września prowadzone było wykaszanie traw. Ponadto w lipcu na skutek burzy został powalony konar jednego z drzew, który uszkodził kaplicę pastorów. Podjęte prace miały na celu usunięcie konaru oraz przełożenie i wymianę dachówek na kaplicy.

W październiku w ramach akcji Promyk Pamięci, uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2 we Wschowie odwiedzili Lapidarium Rzeźby Nagrobnej aby porządkować cmentarz i zapalić lampki. Uczniowie wykazali się inicjatywą i dużym zaangażowaniem podczas prowadzonych prac. W opiekę nad lapidarium udało się zaangażować także uczniów i opiekunów SPDP Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Janusza Korczaka we Wschowie (od marca do końca listopada). Uczniowie przeprowadzili ogólnoszkolną zbiórkę zniczy. Kolejnymi grupami wolontariuszy byli uczniowie i opiekunowie z Hufca Pracy we Wschowie oraz z I Zespołu Szkół im Stanisława Staszica, którzy pomogli w pracach porządkowych na terenie Lapidarium Rzeźby Nagrobnej.

W listopadzie odbył się wieczór poetycko- muzyczny pt. "Oswoić przemijanie" zorganizowany przez I Zespół Szkół im Stanisława Staszica, który przyciągnął liczną publiczność (80 osób i 15 prowadzących).

Od listopada do grudnia były prowadzone intensywne prace remontowe i pielęgnacyjne. Wszystko to w celu zachowania bezcennego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego oraz w trosce o bezpieczeństwo mieszkańców jak i osób przybywających spoza Wschowy. W ramach prowadzonych prac wykonano:

- wycinkę trzech drzew zgodnie z decyzją Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz nasadzenia zastępcze czterech lip drobnolistnych i jednego dębu szypułkowego,
- nowe podpory muru zachodniego wychodzącego na plac zabaw. Poprzednie pochodzące sprzed 10 lat, spróchniały i wymagały pilnej wymiany,
- zabezpieczenia krypt grobowych, montaż nowych platform,
- prace dekarские, wymiana uszkodzonych dachówek i gąsiorów, reparację i konserwację koszy odpływowych przy obiektach na Lapidarium,
- czyszczenie rynien, rur spustowych i odpływów na kaplicach i domu przedpogrzebowym,
- prace dekarские przy kaplicy Rohrmannów, wymiana kilkudziesięciu dachówek, zabezpieczenie przed przeciekaniem oraz wymiana fragmentu podwieszanego sufitu,
- spinanie lipy Herbergera- spięcie czterema elastycznymi linami zabezpieczającymi koronę drzewa przed działaniami wiatru. Do tej pory spinała ją stalowa lina założona 20 lat temu, która docelowo zostanie zdemontowana aby nie kaleczyć drzewa.

2. Kamieniczki i dawne kolegium jezuickie

Wykonane zostały przeglądy: budowlany, kominiarski, elektryczny, instalacji pożarowej, systemu napadu i włamania, gaśnic, hydrantów i kotłów c.o. wykonywane zgodnie z harmonogramem. Wiosną i jesienią wykonano czyszczenie odpływów w siedzibie na pl. Farnym 3. Prowadzone były prace porządkowe takie jak koszenie trawnika na dziedzińcu, serwis wentylacji. Ciągłość systemów teleinformatycznych oraz monitoring wizyjny sprawdzane są codziennie. Kopie strony internetowej oraz newralgicznych programów wykonywane są przynajmniej raz w miesiącu, przy aktualizacjach oraz w razie potrzeby. Kopia systemowa programu MONA wykonywana jest codziennie, a główna raz w miesiącu.

W styczniu przeprowadzona została inwentaryzacja środków trwałych. Wymiana lamp oświetleniowych oraz oświetlenia ewakuacyjnego w siedzibie na pl. Farnym 3.

W kwietniu odbyła się w obu siedzibach wizyta Straży Pożarnej, w celu uzgodnienia priorytetów podczas ewakuacji, sprawdzanie dróg ewakuacyjnych i sposobów ewakuacji.

W lipcu przeprowadzone zostały ćwiczenia ewakuacyjne i ratunkowe z udziałem Straży Pożarnej. W grudniu przeprowadzona została natomiast kontrola z wynikiem pozytywnym (bez uwag).

W październiku miała miejsce wymiana 2 pomp w siedzibie na pl. Zamkowym 2.

W listopadzie zostały zakupione nowe komputery: 2 stacjonarne oraz 3 laptopy oraz dodatkowa szafa biblioteczna.

IX Współpraca z Gminą Wschowa

1. Rok Franciszka Antoniego Kwileckiego

Na wniosek Muzeum Ziemi Wschowskiej Radni Gminy Wschowa jednogłośnie opowiedzieli się za przyjęciem uchwały o ustanowieniu roku 2025 Rokiem Franciszka Antoniego Kwileckiego w Gminie Wschowa. Obchody związane były z upamiętnieniem 300. rocznicy urodzin wybitnej postaci związanej z ziemią wschowską, zwolennika reform, sygnatariusza Konstytucji 3 Maja, piastującego przez 30 lat urząd starosty wschowskiego.

2. Dni Wschowy 2025

Udział Muzeum w przygotowaniu Dni Wschowy 2025 r.: 7 czerwca odbył się spacer historyczny pt. „Nasza kochana Wschowa” poprowadzony przez Annę Napierałę. Muzeum było także pomysłodawcą inscenizacji historycznej „Królewskie zaślubiny we Wschowie” w wykonaniu członków Bractwa Rycerskiego z Roty Zaciężnej Św. Judy Tadeusza. Po 660 latach Jadwiga- księżniczka żagańska znów "powiedziała tak" stając na ślubnym kobiercu z królem Kazimierzem Wielkim. Królewski orszak wyruszył z obozowiska pod murami przy kościele ewangelickim, aby przy dźwiękach muzyki oraz okrzyków nawołujących mieszkańców do udziału w uroczystościach, dotrzeć wraz z parą królewską do kościoła farnego. Tam gości oczekiwał biskup poznański Jan V h. Doliwa, który udzielił sakramentu zaślubin. Następnego dnia 8 czerwca, odbył się Królewski Marszobieg - #LasTrail2025, zorganizowany przez

Aktywną Wschowę. Miejszem jego rozpoczęcia była siedziba Muzeum przy pl. Farnym 3. Podczas wizyty uczestników, przy makiecie Wschowy historię miasta przybliżył p.o. dyrektora Przemysław Wojciech. W trakcie trwania Dni Wschowy pracownicy Muzeum oprowadzili bezpłatnie delegację przybyłą z miasta partnerskiego na Łotwie. Także 11 listopada pracownicy Muzeum oprowadzili po ekspozycji delegację przybyłą z miasta partnerskiego na Ukrainie.

3. Zadania z zakresu rozwoju kultury, turystyki i promocji dziedzictwa historycznego

W celu popularyzacji historii lokalnej:

-Opracowane zostały biogramy w języku polskim i angielskim wraz z wizerunkami: Franciszka Antoniego Kwileckiego, Hieronima Radomickiego, Bronisławy Formanowicz i Anny Lassocińskiej do czterech kolejnych projektów tablic upamiętniających sławnych Wschowian. Wskazane zostały także proponowane lokalizacje związane z postaciami.

-Przygotowane zostały projekty graficzne 8 ozdobnych włazów inspirowanych wizytami królewskimi. Każdy projekt zawierał wizerunek władcy, daty wizyty oraz budynek w mieście związany z danym królem.

-Przygotowana została koncepcja artystyczno-historyczna posągów królów Polski odwiedzających Wschowę. W tym temacie nawiązana została współpraca z artystą Sławomirem Mickiem i podjęte konsultacje z konserwatorem.

-Opracowanie graficzne 15 znaków cechowych w oparciu o zachowane stemple wschowskich rzemieślników. Przygotowane w związku z projektem chorągwi na ulicę Westerplatte.

X Przychody oraz pozyskane dotacje zewnętrzne

1. Projekty i dofinansowania

W 2025 r. Muzeum pozyskało dofinansowanie w wysokości 50 000 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach projektu „Wspieranie działań muzealnych - konserwacja zbiorów”. Wkład własny do projektu został zabezpieczony w ramach dotacji celowej udzielonej przez Gminę Wschowa. Realizacja zadania pozwoliła na przeprowadzenie niezbędnych prac konserwatorskich listów pochodzących ze wschowskiej kapsuły czasu jak również niezwykle cennych dokumentów pochodzących ze zbiorów MZW. Oprócz 8 dokumentów rękopiśmiennych, konserwacji poddany został także starodruk „Stan Królewskiego Miasta Wschowy...” z 1783 r. W ramach projektu przygotowane zostały ponadto audiodeskrypcje i filmy w polskim języku migowym dla osób ze szczególnymi potrzebami.

2. Przychody

Przychody Muzeum Ziemi Wschowskiej w 2025 r. przedstawia poniższa tabela.

Dotacje	Dotacja podmiotowa od organizatora		980 000,00 zł	
	Suma		980 000,00 zł	
	dotacja celowa na realizację wskazanych zadań i programów z MKiDN		50 000,00 zł	
	dotacja celowa na realizację wskazanych zadań i programów od organizatora		17 000,00 zł	
	Suma		67 000,00 zł	
Pozostałe przychody operacyjne (760)	Refakturowanie mediów		42 178,12 zł	
Przychody własne	sprzedaż biletów (wstęp do muzeum)		4 579,00 zł	
	działalność edukacyjna		3 400,00 zł	
	oprowadzanie		590,00 zł	
	sponsoring		15 000,00 zł	
	sprzedaż wydawnictw obcych		3 719,50 zł	
	sprzedaż wydawnictw własnych		14 055,00zł	
	Pozostałe przychody operacyjne (760)	zwrot kosztów wysyłek, różnice inwentaryzacyjne		1 903,65 zł
		ubezpieczenia		6 000,00 zł
		darowizny gotówkowe i dary książki		2 349,00 zł
			Suma (przychody własne)	51 596,15 zł
Przychody ogółem	Suma		1 140 774,27 zł	